

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

13 במאי 2011

הצהרות בכירי חמאס מאז הסכם הפיוס הפנים-פלסטיני משקפות ניסיון להציג חזות מתונה אך במקביל הם שבים ומבהירים, כי התנועה לא תכיר בישראל, תמשיך לדבוק בדרך "ההתנגדות" (הטרור), לא תקבל את תנאי "הרביעייה" ותחזיר את פתח אל "הרובה"

כללי

1. בעקבות בטקס החתימה על הסכם הפיוס (4 במאי 2011) השמיעו בכירי התבטאויות, שנועדו להציג חזות פרגמטית כלפי המערב ולהפגין עמדה פייסנית כלפי הרשות הפלסטינית. אולם, במקביל, שבו והבהירו בכירי חמאס, ובמרכזם יו"ר הלשכה המדינית ח'אלד משעל, כי **גם לאחר הפיוס הפנים-פלסטיני, חמאס לא ויתרה כהוא זה על עמדות היסוד הנוקשות שלה בסכסוך הישראלי-פלסטיני.**

2. בהתבטאויותיהם הפומביות הבהירו בכירי חמאס, כי הם רואים עצמם משולבים בתהליך קבלת החלטות בנושאים המדיניים בתקופת ממשלת המעבר, שעל הקמתה הוחלט במסגרת הסכם הפיוס. הם שבו והדגישו, שחמאס דבקה עקרונית בדרך ה"התנגדות" (קרי, הטרור), אולם נכונה להגיע להסכמה עם הרשות הפלסטינית\פתח באשר לאופן ניהולה של ה"התנגדות". הם שבו והדגישו, כי חמאס מתנגדת להכרה בישראל (גם אם יוחלט על הקמת מדינה פלסטינית בגבולות 1967), וכי אין בדעתה לקהל את החלטות ה"רביעייה", שלאחר הפיוס הפנים-פלסטיני אינן רלבנטיות יותר, לשיטתה.

3. במקביל, על מנת שלא להצטייר כמי שמטרפדים את הפיוס, הבהירו בכירי חמאס כי הם אינם מתנגדים למהלך המדיני באו"ם, שיוביל להקמת מדינה פלסטינית בגבולות 1967, ובתנאי שהדבר לא ילווה בהכרה בישראל וביתור על "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים. לפיכך הם יאפשרו לרשות הפלסטינית לבצע את המהלך באו"ם בספטמבר 2011, הגם שאינם מאמינים בו ("דיבורים באוויר", "קרקס פוליטי").

4. להלן מבחר התבטאויות של ח'אלד משעל, ראש הלשכה המדינית של חמאס ושל בכירי חמאס נוספים, על רקע הסכם הפיוס, סביב היבטים שונים הקשורים לסכסוך הישראלי-פלסטיני.

מקור הסמכות לקבלת ההחלטות בנושאי הסכסוך

5. **ח'אלד משעל, ראש הלשכה המדינית של חמאס**, בראיון לערוץ הטלוויזיה המצרי ניל (9 במאי) ציין, כי בשלב כהונתה של ממשלת המעבר, שימשך כשנה, **יהיו אחראים על ההחלטות המדיניות לא רק אבו מאזן ואנשיו**, אלא גם **"גוף ההנהגה הזמני"** (קרי, חמאס הרואה עצמה מרכיב ב"גוף ההנהגה הזמני" תהיה משולבת בקבלת ההחלטות המדיניות¹).

6. ח'אלד משעל הוסיף באותו ראיון, כי הוא מודע לכך, שבתקופת המעבר יתגלו לא מעט מכשולים, עמם שני הצדדים יצטרכו להתמודד. הוא הביע תקווה שאווירת הפיוס תאפשר קבלת החלטות בדרך האחדות הלאומית, ללא התערבויות ו"תחבולות" חיצוניות.

דבקות עקרונית בדרך הטרור ("ה"התנגדות") למול נכונות לדון באופן מימושה

7. בראיון לערוץ המצרי ניל (9 במאי) הדגיש ח'אלד משעל כי **האידיאולוגיה עליה מבוססת תנועת חמאס הינה "התנגדות"**, ומכאן שמה (חמאס, ראשי תיבות של תנועת ההתנגדות האסלאמית). הוא ציין כי חמאס מאמינה, **"שה"התנגדות" הינה "זכות לגיטימית"** וטען כי **"עקרון ההתנגדות" כלל אינו מעורר מחלוקת בזירה הפלסטינית**. עם זאת, הוסיף ח'אלד משעל, כי **אופן יישום עקרון "התנגדות"**, קביעת צורותיה (קרי, צורות הטרור) ועיתויה, והשאלה האם לבחור בהרגעה או בהסלמה – **כל אלו הינן החלטות, שתקבענה ב"החלטה לאומית" פלסטינית**. בכל מקרה, חמאס **יישמה בעבר ותמשיך ליישם את "עקרון ההתנגדות" גם בעתיד, עד אשר יסתיים ה"כיבוש"** (ניל, 9 במאי).

8. בראיון אחר חזר ח'אלד משעל על הטענה כי **סוגיית "התנגדות" אינה מעוררת מחלוקת בקרב העם הפלסטיני**. לדבריו יתכן וקיימות מחלוקות בין פתח לחמאס על דרכי ה"התנגדות" (קרי, שיטות ביצוע הטרור) **אולם אין לשכוח כי שתי התנועות "צמחו מהרובה"** ומחלוקות מעין אלו הינן "טבעיות" לעם הנתון תחת כיבוש. הוא הוסיף כי כעת הם (פתח) מעלים את השאלה כיצד הם יכולים להשריש את ההתנגדות גם בעתיד. לשאלה האם הוא הסכים (עם פתח) לגבש מדיניות "בלתי אלימה" כלפי ישראל השיב ח'אלד משעל כי הם (חמאס) **הדגישו בפני פתח והתקשורת את חשיבות ה"התנגדות" על כל צורותיה**. עם זאת, הוסיף, כי למען הפיוס (בין פתח לחמאס) ולמען האחדות הלאומית **הסכימו שני הצדדים לדון על דרכי ניהולה של ה"התנגדות"** (ראיון ח'אלד משעל לערוץ אלאקצא, 9 במאי).

9. בראיון לעיתון האמריקאי וול סטריט ג'ורנל שב ח'אלד משעל והדגיש את דבקות חמאס ב"התנגדות". עם זאת, שב וציין, כי יש עתה להגיע להסכמה על אופן ניהולה של ה"התנגדות":

¹ בראיון אחר ציין ח'אלד משעל, כי הוסכם עם אבו מאזן במצרים שיש לקבוע מועד לפגישה בין שני הצדדים בה יקבע, בין השאר, "גוף ההנהגה הזמני" לעם הפלסטיני (ערוץ אלאקצא, 9 במאי).

"How to manage the resistance, what's the best way to achieve our goals, when to escalate and when to cease fire, now we have to agree on all those decisions as Palestinians" (Wall Street Journal Online, May 7, 2001).

10. **מחמוד אלזהאר, בכיר חמאס ברצועה, הבהיר כי אין סתירה בין ה"הרגעה" הנוכחית לבין עקרון ה"התנגדות"**. לדבריו ה"הרגעה" עם ישראל באה במסגרת "תוכנית ההתנגדות" ואין היא מבטלת אותה. ה"הרגעה" לדבריו, **"אינה בחירה של שלום"** (אתר מען, 11 במאי).

חמאס מוכנה לתת לרשות הפלסטינית "הזדמנות" לקידום המהלך של ספטמבר 2011

11. **מחמוד אלזהאר, בכיר חמאס ברצועה, התייחס למהלך המתוכנן של הרשות בזירת האו"ם בספטמבר 2011. לדבריו חמאס אינה תולה תקוות במהלך זה על רקע ניסיון העבר. לדבריו, מה שקורה הינו בבחינת "דיבורים באוויר" ו"קרקס פוליטי"**. הוא תהה מה יהיו היסודות של המדינה שעליה מדובר, מה יהיה שיטחה, והאם יכללו בה תושבי יהודה ושומרון ותושבי רצועת עזה. הוא תהה גם מה יהיה גורל 5 מליון פליטים פלסטינים השוהים בחוץ והאם **"אנחנו נאבד את זכות השיבה?"** (אתר מען, 11 במאי).

12. **ח'אלד משעל נשאל האם חמאס תיתן הזדמנות להסדר חדש** (קרי, למהלך המתוכנן של הרשות הפלסטינית). הוא השיב כי 20 שנים מאז ועידת מדריד הוכיחו כי "לישראל לא מגיעה הזדמנות נוספת כדי להוכיח את עצמה...". **חמאס, מבחינתה, אינה צריכה "ניסיון נוסף"** אולם אם יש פלסטינים או מדינות ערביות הרוצות לנסות את ישראל פעם נוסעת – **חמאס מוכנה לאפשר זאת, לתקופה מוגבלת, למען האינטרס הפלסטיני ולמען הצלחת הפיוס הפלסטיני** (ראיון ח'אלד משעל לערוץ אלאקצא, 9 במאי).

13. בהתבטאות נוספת, במהלך מפגש עם משלחות של "צעירי המהפכה המצרית", חזר ח'אלד משעל על כך, **שחמאס מוכנה לתת ארכה של שנה נוספת** כדי לבחון את כוונות ישראל למען המהפכה המצרית ולמען הפיוס הפנים-פלסטיני. המטרה (שהמהלך הפלסטיני צריך להשיג) בתקופה זאת הינה **הקמת מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים המזרחית בגבולות 1967** (סוכנות הידיעות הרוסית ראה נובוסטי, 10 במאי).

14. ח'אלד משעל, בראיון לאלשרק אלאוסט (9 במאי) שב וציין כי **הפלסטינים נותנים לישראל "הזדמנות אחרונה"**. הוא קרא לפלסטינים ולעולם הערבי לגבש אסטרטגיה חדשה, שאינה הכרזת מלחמה נגד ישראל, **אלא הוספת "קלפי מיקוח"** (שיעמדו לרשות הפלסטינים). בין "קלפי המיקוח", אותם מנה ח'אלד משעל, מצויים ה"התנגדות" (קרי, הטרור), **"העשייה העממית"**, המהלך נגד גדר ההפרדה, **ורדיפת ישראל בכל מקום ועשיית שימוש בחרם נגדה. לדבריו יש לפלסטינים "הזדמנות פז, לרדוף את ישראל העוינת את השלום"** ("רמז עבה" לעידוד מתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל, שהחרם הינו אחד ממרכיביה המרכזיים).

שלילת תנאי ה"רביעייה"

15. דוברי חמאס שבו **ושללו את תנאי ה"רביעייה"** לפיהם על חמאס להכיר בישראל ולזנוח את דרך הטרור. **הם טענו כי תנאי ה"רביעייה" אינם רלבנטיים יותר** לאחר הפיוס הפנים-פלסטיני והציגו את תפיסת עולמם כי ישראל לא תיסוג מהשטחים באמצעות משא ומתן אלא רק כתוצאה מלחצים, שבמרכז עומדת ה"התנגדות" (קרי, דרך הטרור). דוברים של חמאס שבו והדגישו בהקשר לכך **כי הם לא ינחו את דרך הטרור** (ה"התנגדות") **ולא יכירו בזכות קיומה של מדינת ישראל.**

16. **אסאמה חמדאן, בכיר חמאס, הדגיש כי התנועה לא תכיר בשום אופן ב"ישות הציונות" ולא תתפשר על ה"התנגדות"** (האלימות והטרור). הוא טען כי **ההתנגדות המזוינת זקוקה ל"השלמות" בדמות מאמץ פוליטי וציבורי ובניית "תרבות התנגדות אזורית"**, שתשלים את זו הפלסטינית. כמו כן הוסיף כי ה"רביעייה" כבר אינה מלוכדת **ושלל כל חזרה למו"מ עם ישראל, שכן המו"מ הפך לבדיחה** (Palestine-info, 5 במאי 2011). **גם ח'ליל אלחיה, חבר הלשכה המדינית של חמאס, הדגיש כי חמאס הינה "תנועת התנגדות לוחמת"**, אשר שמה לעצמה למטרה **"לשחרר את פלסטין"** (ערוץ אלקדס, 4 במאי 2011).

17. **צ'לאח אלברדויל, בכיר חמאס, הדגיש כי תנאי ה"רביעייה" כבר אינם רלוונטיים, לאחר החתימה על הסכם הפיוס.** הוא טען כי תנאים אלה הינם "גזרה" שהוטלה על העם הפלסטיני באשר הם מנסים לבטל את ה"התנגדות", שהינה "זכות טבעית" של הפלסטינים (ערוץ אלאקצא, 4 במאי 2011).

18. בראיון לסוכנות רויטרס בקהיר (8 במאי) ציין ח'אלד משעל כי לא ניתן **לבחון את עניין ההכרה בישראל אלא לאחר הקמת מדינה עצמאית בגדה המערבית וברצועת עזה.** הוא הוסיף כי על הקהילה הבינלאומית, במיוחד על האירופאים והאמריקאים, לכבד את החלטת הפלסטינים שהינו עניין פנימי, **ואל להם להציב תנאים בעניין זה.** הוא הדגיש כי **הלחץ של הקהילה הבינלאומית חייב להיות מופנה כלפי ישראל ולא להפך: "ישראל צריכה לחץ.** זהו אויב כובש, שלא ניתן לשכנע (אותו) או לנהל עימו דיאלוג, **אלא הוא זקוק לקלפי לחץ".** **ישראל, לדבריו, תיסוג (מהשטחים, שכבשה) רק תחת לחץ ואילוצים.**

19. באותו ראיון שב ונשאל ח'אלד משעל האם חמאס תהיה מוכנה להכיר בישראל במסגרת הסכם בר-קיימא (אחד מתנאי ה"רביעייה"). ח'אלד משעל השיב, **כי ראשית על העם הפלסטיני לממש זכותו למדינה עצמאית:** "אפשרו, קודם כל, לעם הפלסטיני להיות על אדמתו בחופשיות ולהקים את מדינתו העצמאית; אחר כך שאלו את העם הפלסטיני את זאת, שאלו את השלטון שלו ואת הנהגתו, מה עמדתכם?" (רויטרס, 8 במאי).

20. **מוסא אבו מרזוק, סגן ראש הלשכה המדינית של חמאס, בעת החתימה בראשי תיבות על הסכם הפיוס, ציין כי תנאי ה"רביעייה" אינם כלולים בהסכם הפיוס, שכן "הרביעייה נעלמה, היא והחלטותיה, והן אינן נלקחות יותר בחשבון" על ידי הפלסטינים** (אלג'זירה, 27 באפריל 2011). בהתבטאות אחרת, הוא הדגיש כי **"חמאס אינה**

מכירה בישראל" וקרא לקהילה הבינלאומית **לבחון מחדש את סוגיית זכות קיומה של ישראל** (אלחיאת, 1 במאי 2011).

21. **אסמאעיל הניה, ראש ממשל חמאס**, בירך על ההסכם וטען כי הוא משקף את "הרצונות המדיניים" של ההנהגה הפלסטינית, ובמיוחד של ממשל חמאס ותנועת חמאס. בהמשך, **הניה קרא לאש"ף "לסגת לחלוטין מהכרתו בישראל"**, **שכן "קיומה של ישראל בלתי לגיטימי מן היסוד"**, והוסיף כי "העמדות הישראליות מעוררות הסלידה" גרמו לסבל רב לעם הפלסטיני (ערוך אלאקצא, 29 באפריל 2011).